

Vermes Miklós
(1905-1990)

Kossuth-díjas középiskolai fizika-, kémia- és matematikatanár,
kiváló tankönyvíró és kísérletező.

X. osztály

I. feladat

Ahhoz, hogy 100 g tömegű ideális gáz hőmérsékletét 4K-el növeljük egy olyan állapotváltozás során, amelyben a nyomás egyenesen arányosan növekedett a térfogattal, 831J-al több hőmennyiséget kellett közölni, mintha ezt a hőmérséklet-változást izochor folyamat során értük volna el. Határozzátok meg milyen gáz vet részt a folyamatban!

6 p

II. feladat

Egyenlő tömegű ($m_1 = m_2 = m$), azonos hőmérsékletű és nyomású, $\rho_1 = 1,2 \text{ kg/m}^3$ és $\rho_2 = 0,8 \text{ kg/m}^3$ sűrűségű ideális gázt keverünk össze. Mekkora lesz a gázkeverék sűrűsége változatlan nyomáson és hőmérsékleten?

4 p

III. feladat

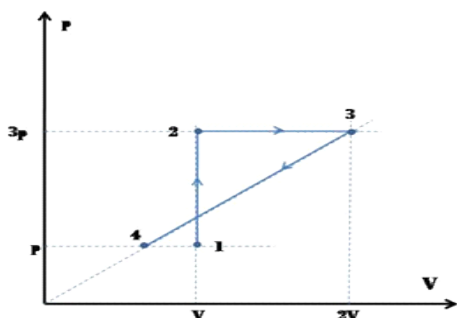
Egy mol kétatomos gáz az 1. ábrán látható grafikon szerint változtatja állapotát. Ismert: $p_1 = p$ és $V_1 = V$.

a) Ábrázoljátok az 1-4 folyamatot (p , T) koordináta rendszerben!

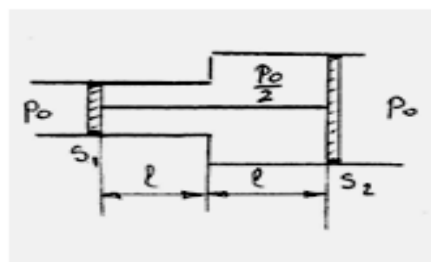
Számítsátok ki:

b) A 3-4 állapotváltozás során cserélt Q_{34} hőt!

c) A teljes folyamat során végzett L_{1234} mechanikai munkát!

1. ábra

2. ábra

10 p

IV. feladat

Adott egy változó keresztmetszetű hengeres edény, amelyben $2\ l$ hosszúságú merev rúddal egymással összekötött dugattyú zárja el a $p_0/2$ benti gázt a p_0 nyomású környezetétől. (lásd a 2. ábrát). A két dugattyú tökéletesen zár, elhanyagolható tömegű és kezdetben rögzítettek. Szabaddá tesszük a dugattyúkat és olyan lassan mozgatjuk őket, hogy a közöttük levő gáz kvazisztatikus állapotváltozást szenvedjen. Az edény fala mindvégig hőegyensúlyt tart a környezetével.

Határozzuk meg:

- Mennyit mozdult el a két dugattyú, ha tudjuk, hogy $S_2/S_1=3$?
- A hengerben található gáz, valamint a p_0 nyomású külső gáz által végzett mechanikai munkák arányát! Értelmezzük a kapott eredményt!
- Ebben az állapotban (az a) alpont) elkezdjük melegíteni a hengerben levő gázt mindaddig, amíg a dugattyúk vissza nem térnek az eredeti helyzetükbe. Mekkora lesz a kezdetben T hőmérsékletű gáz végső hőmérséklete?
- Ezek után a gáz egy lassú izoterm átalakulást szenved úgy, hogy csökkentjük a kinti gáz nyomását. Az edényben levő gáznak mennyi lesz a nyomása, amikor a dugattyúk megállnak?

10 p